

BOG

ØVELSER I MØRKE (/BOEGER/OEVELSER-I-MOERKE-ROMAN)

Af Naja Marie Aidt (/forfattere/naja-marie-aidt) (2024)

LÅN PÅ BIBLIOTEKET ([HTTPS://BIBLIOTEK.DK/DA/SEARCH/WORK/?SEARCH_BLOCK_FORM=870970-](https://bibliotek.dk/da/search/work/?search_block_form=870970-)

BASIS%3A137684519&FRAGMENT=CONTENT)

Log ind (/user/login?destination=/boeger/oevelser-i-moerke-roman) for at anmelde

Aidts banebrydende roman er et stærkt vidnesbyrd om vold mod kvinder, der viser, hvordan overgreb er forbundet med skam, skyld og fortællelser.

TAGS: [PERSONER MED PSYKISK SYGDOM \(/TAXONOMY/TERM/31384\)](#)

ANMELDELSE

01 feb.24

(/users/lise-vandborg)

Af [Lise Vandborg \(/users/lise-vandborg\)](#)
Redaktør

Aidts banebrydende roman er et stærkt vidnesbyrd om vold mod kvinder, der viser, hvordan overgreb er forbundet med skam, skyld og fortællelser.

For syv år siden udkom Har døden taget noget fra dig så giv det tilbage. Carls bog (<https://litteratursiden.dk/boeger/har-doden-taget-noget-fra-dig-sa-giv-det-tilbage>), hvor Naja Marie Aidt skrev om den sønderrivende sorg over at miste sin søn. Nu er forfatteren tilbage med endnu en vigtig og meningsfuld bog, der går lige i hjertet på læseren. Bogen er banebrydende, da den sætter ord på de store konsekvenser af vold og på de oplevelser, mange kvinder har med overgreb og krænkelse. Samtidig er bogen en hyldest til de livslange venskaber, der gør det muligt at leve på trods af traumerne og frygten for vold.

I 'Øvelser i mørke' møder vi en 57-årig kvinde, som er sygemeldt med PTSD efter en traumatisk oplevelse, der trækker tidligere overgreb op til overfladen. Allerede som barn mødte hun og søstrene fysisk og psykisk vold på grund af en voldelig far. Men den følelse,

hun især erindrings fra hans overgreb, som da han smed hende ned af trappen, fordi hun havde spist resten af yoghurt, er den store skam. Skammen hvis nogen i opgaven skulle opdage, at faren slog dem: *"Jeg kunne ikke forestille mig noget mere skamfuldt. Ingen måtte vide noget."*

Det er også skammen, der får moderen til ikke at gøre noget ved volden i hjemmet, *"måske var skammen større end kærligheden"*. En hårdtslående sætning, der gør ondt at læse, og som er umulig at kaste af sig igen. Gennem Aids poetiske og præcise sprog kommer man helt ind i kvindens sind og mærker, hvordan volden er omgivet af skam, skyld og fortielse, og hvordan frygten for vold sætter sig i kroppen: *"Ikke fordi vi er unødigt bange, men fordi der er grund til at være bange. Hele livet: At stå med tilbageholdt åndedræt og lytte, altid, hele livet. Det modsatte af frihed."*

Romanen foregår fra februar til februar, og den kvindelige jeg-fortæller mødes hver uge med en psykolog, kaldet PTSD-manden, som hjælper hende med at sætte ord på de fortrængte, traumatiske oplevelser. De bevæger sig langsomt ind mod det største traume, som er omgivet af skyld. Hver gang begynder kvinden forfra med at fortælle, og hver gang når hun en smule længere, og her er en lighed til fortælleformen i 'Carls bog'. Da det største traume først afsløres sent for læseren, er der elementer af suspense samtidig med, at bogen viser processen i behandlingen af traumer. Som titlen antyder, skal kvinden langsomt gå ind i det mørke, som er allermost skræmmende, for at lære at gå ud af det igen.

Samtidig med mørket rummer bogen også lys, håb og kærlighed via kvindens tætte forhold til sine tre sønner og fire veninder, som er den røde tråd i hendes liv. Hun er meget optaget af at se tilbage på livet, både på de lykkelige stunder med veninderne og sønnerne, og på de hårde tider, blandt andet har flere af sønnerne det svært i livet. Spørgsmålet om hvem man er, og om man er den samme gennem livet går igen, og fletter sig sammen til en rammende beskrivelse af overgangsalderen. Det er en livsfase, hvor erindringerne på godt og ondt fylder mere og mere. Kvinden tror på en indre kerne, som ikke ødelægges af traumerne, og hun rummer således på trods af traumerne en stor livskraft: *"Ingen lægger an på mig. Ingen vil have mig. Jeg er ingen. Jeg er mig. Stabil.() kroppen er fri, kroppen ældes, kroppen lever"*.

Med til at holde kvinde oppe er den store støtte og omsorg af veninderne; en anden parallel til 'Carls bog', hvor venskaberne er helt essentielle i tiden efter sønnens død. Netop fællesskabet med andre kvinder og volden mod kvinden vises også gennem et elegant kompositorisk greb i 'Øvelser i mørke', som giver den et strejf af kollektivroman. Et spor gennem bogen er nemlig veninden Leas beretninger fra en fødselsdagsfest, hvor alle kvinderne skulle medbringe en anekdote. De mange anekdoter giver en flerstemmighed i bogen og viser, hvor meget krænkelser fylder i et kvindeliv. Overgreb og krænkelser, der er blevet fortiet, men som nu italesættes i fællesskabet med andre kvinder. Det er både en modig og vred roman, der samtidig er et opgør med den tavshedskultur, der har gennemsyret vores samfund, og som flere forfattere i disse år stiller skarpt på.

'Øvelser i mørke' er en fremragende roman om kvindeliv, vold og venskaber. På en overbevisende måde borer bogen sig ned i, hvordan det er at være kvinde, især midt i livet, og den blotlægger kvinders skam og skyld over vold, overgreb og krænkelser. Aidt sætter ord på vold mod kvinder og på frygten for overgreb, og det gør bogen til et vigtigt bidrag i #MeToo-debatten. 'Øvelser i mørke' er en gripende læseoplevelse og en bog, alle skal læse: Kvinder vil føle sig set og mænd vil blive klogere – og måske også føle sig ramt.

BOGDETALJER

Andre bøger af Naja Marie Aidt